

Input // output

Naschokken

In hoeverre zijn periodes van recessie en groei in de Verenigde Staten verbonden met die in de eurozone? Dat hebben Billio *et al.* onderzocht met behulp van een regressiemodel. Daaruit blijkt dat de periodes van recessie in de VS en in de eurozone niet altijd overeenkomen: in de eurozone komen recessies vaker voor, met name in de jaren negentig. Daarnaast vinden de auteurs dat er in de eurozone sprake is van een versterkend effect van schokken, waardoor de kans op een recessie toeneemt. Dit effect wordt niet gevonden voor de

Verenigde Staten. Ten slotte blijkt uit het model dat schokken in de Verenigde Staten eerst de Duitse en de Spaanse economie raken, en zich daarna spreiden over de rest van de eurozone. Deze resultaten impliceren dat gecoördineerd fiscaal en monetair beleid zowel binnen de eurozone als tussen de eurozone en de VS van belang is.

Billio, M., R. Casarin, F. Ravazzolo en H.K. van Dijk (2015) *Interconnections between eurozone and US booms and busts using a Bayesian panel Markov-switching VAR mode*. Tinbergen Institute Discussion Paper, 2015(111).

Topvrouwen (I)

Hoewel vrouwen het steeds beter doen in het onderwijs, komen ze minder vaak op topposities terecht. Goodall en Osterloh stellen dat dit vooral een probleem is aan de arbeidsaanbodkant. Vrouwen gaan minder snel de concurrentie aan omdat ze onzeker en risicoavers zijn. Om de ongelijkheid in de topposities te veranderen, bedachten de auteurs een theoretisch mechanisme om topposities te vullen door middel van willekeurige selectie. In plaats van een selectieprocedure wordt een toppositie willekeurig uit een pool van gegadigden gekozen. Hoewel hierdoor geen onderscheid gemaakt wordt naar kwaliteit, garandeert het mechanisme op lange termijn gelijkheid en diversiteit. Factoren zoals vriendjespolitiek, onzekerheid en risicoaversie spelen immers geen rol meer, waardoor met name vrouwen zich eerder bij de pool voegen. Goodall en Osterloh tonen ten slotte aan dat willekeurige selectie in theorie de organisationele efficiëntie verbetert.

Goodall, A.H. en M. Osterloh (2015) *Women have to enter the leadership race to win: using random selection to increase the supply of women in senior positions*. IZA Discussion Paper, 9331.

Kartels beboeten

Kartelvorming is over het algemeen ongewenst omdat het onderlinge concurrentie tegengaat. Een overheid kan kartels beboeten op basis van omzet, winst of een vast bedrag. Katsoulacos *et al.* beredeneren dat deze methodes gebreken tonen en pleiten daarom voor een boete op basis van het prijsverschil veroorzaakt door kartelvorming (*overcharging*). De auteurs vergeleken de soorten boetes met elkaar op basis van het oligopolie-model van Bertrand. Uit de theoretische analyse blijkt dat boetes op basis van *overcharging* het in termen van gemiddelde prijs en welzijn beter doen dan boetes op basis van de winst.

Katsoulacos, Y., E. Motchenkova en D. Ulph (2015) *Penalizing cartels: the case for basing penalties on price overcharge*. VU Research Memorandum, 5.

Buitenlandse promovendi

Een groot deel van de promovendi in Nederland werkt op een universiteit gefinancierd door de overheid. Deze investering verdient zich voor de overheid terug wanneer promovendi later in hun loopbaan hogere belastingen betalen en gunstige effecten hebben op inkomens en productiviteit in het algemeen. Dit geldt echter alleen wanneer een promovendus in Nederland blijft werken, wat met name voor buitenlanders – bijna de helft van de promovendi – twijfelachtig is. Rud *et al.* onderzochten de blijfkansen van werkende buitenlandse promovendi aan Nederlandse universiteiten met administratieve gegevens in de periode 2003–2008 en koppelden die aan migratiedata. De auteurs schatten hiermee dat 32 procent van de buitenlandse promovendi tien jaar na dienstverband nog aanwezig is in Nederland. Hiervan verblijven vooral vrouwen en technici tien jaar na hun promotie onevenredig vaak in Nederland.

Rud, I., B. Wouterse en R. van Elk (2015) *Stay rates of foreign PhD graduates in the Netherlands*. CPB Background Document, september.

Kleine luchthavens

In het tweede kwartaal van 2015 waren er in totaal 103.477 vliegtuigbewegingen – opstijgingen en landingen – op kleine luchthavens. Dit is een stijging van het aantal vliegtuigbewegingen ten opzichte van het vorige kwartaal van ruim zestigduizend, maar deze de stijging

103.477

vliegtuigbewegingen

is grotendeels seizoensgebonden. Sinds 1998 waren er in het tweede en derde kwartaal altijd meer vliegtuigbewegingen dan in het eerste en vierde kwartaal.

CBS (2015) *Luchtvaart; vliegtuigbewegingen op kleine luchthavens*. Statistieken op CBS Statline, 30 september.

Cultuur verklaart

De werkgelegenheid voor mannen loopt in Europa sterk uiteen. Naast productiviteit, arbeidsmarktinstituties en vaardigheden van werknemers zijn preferenties van invloed op de werkgelegenheid. Deze preferenties voor werken en vrije tijd worden gedeeltelijk door de cultuur bepaald. Moriconi en Peri hebben onderzocht hoe groot het effect van cultuurbepaalde preferenties is op de werkgelegenheidsgraad. Ze schatten hiertoe een regressiemodel op basis van data uit een enquête in 26 Europese landen. Het effect van cultuurspecifieke variabelen isoleerden ze door afzonderlijk naar eerste- en tweedegeneratiemigranten te kijken. De auteurs vinden dat 24 procent van de variatie tussen de hoogste en laagste tien procent werkgelegenheidsgraden in Europa door cultuurbepaalde preferenties kan worden verklaard.

Moriconi, S. en G. Peri (2015) *Country-specific preferences and employment rates in Europe*. *NBER Working Paper*, 21561.

Inkomensongelijkheid

Hoe groter de inkomensongelijkheid in een land, hoe minder mensen een koopwoning hebben. Dat tonen Klaas *et al.* aan met een decompositie van de Gini-coëfficiënt, die de mate van inkomensongelijkheid in een land meet. De auteurs splitsen de coëfficiënt op in enerzijds inkomensongelijkheid tussen huizenbezitters en huurders en anderzijds inkomensongelijkheid binnen de groep huizenbezitters. Uit de decompositie blijkt dat alleen de eerste component zorgt voor de negatieve correlatie tussen de Gini-coëfficiënt en huizenbezit. Huurders zijn relatief armer dan huizenbezitters en daarom is de inkomensongelijkheid kleiner in landen met een laag aandeel huurders. Uit nadere analyse concluderen ze dat het percentage huizenbezitters de grootste invloed heeft op inkomensongelijkheid.

Klaas, L., G. Kocharkov en E. Preugschat (2015) *Wealth inequality and homeownership in Europe*. *CESifo Working Paper*, 5498.

Scholen stichten

Om meer ruimte te geven aan nieuwe scholen, voert de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap maatregelen door, zoals de stichtingsnorm versoepelen, scholen meer zeggenschap geven over de locatie en de financiering makkelijker maken. Imandt *et al.* beschouwen de verschillende effecten van de maatregelen. Hogere kwaliteitstoetsen blijken te kunnen leiden tot betere scholen, maar tegelijk de stichting van een innovatieve school te bemoeilijken. De onderzoekers raden daarom aan om via pilots en experimenten onderzoek te blijven doen naar de maatregelen.

Imandt, M., P. Bisschop en T. Klein (2015) *Meer ruimte voor nieuwe scholen? SEO Rapport*, 59.

Ongeschikt

Om de Nederlandse arbeidsongeschikten aan het werk te krijgen, zijn werkgevers een aantal jaren terug verantwoordelijk gemaakt voor onder andere de re-integratie van arbeidsongeschikten. Werkende arbeidsongeschikten zijn hierdoor beter beschermd, maar niet-werkende arbeidsongeschikten komen moeilijker aan het werk, omdat ze voor werkgevers duurder werden om aan te nemen. Hullegie en Koning onderzochten de effecten van de toegenomen verantwoordelijkheid van werkgevers met behulp van vragenlijsten over de gezondheidsproblemen van werknemers in de periode van 2000-2010. De analyse van de data bevestigt dat de Nederlandse hervormingen de werkende arbeidsongeschikten beschermt, maar tevens de baankansen voor werklozen onbedoeld hebben verminderd.

Hullegie, P. en P. Koning (2015) *Employee health and employer incentives*. *Tinbergen Institute Discussion Paper*, 109.

Monetair beleid

De Europese Centrale Bank voert al jaren een ruim monetair beleid. Toch blijven de rentes op leningen hoog en verschillen ze sterk zowel binnen als tussen landen. Holton en d'Acri verklaren deze verschillen met een regressiemodel op basis van data uit de periode 2007-2012 op bankniveau. Uit de modelschatting volgt dat banken de verlaging van beleidsrentes niet volledig vertalen in lagere rentes op leningen aan niet-financiële bedrijven. Bankspecifieke factoren spelen een belangrijke rol, met name bij kleine leningen. Zo geven banken met toegang tot de interbancaire markt en banken met een hoog risico minder renteverlagingen door. Dit geeft aan dat het bankleningskanaal in het monetaire transmissiemechanisme belangrijk is.

Holton, S. en C.R. d'Acri (2015) *Jagged cliffs and stumbling blocks: interest rate pass-through fragmentation during the euro area crisis*. *ECB Working Paper*, 1850.

Effectieve regulering

Sinds de financiële crisis in 2008 is de regulering voor banken flink aangescherpt. Hoewel deze nieuwe regulering op korte termijn de financieringskosten verhoogt, wordt dit op lange termijn meer dan gecompenseerd. Galiay en Maurin hebben een regressiemodel geschat waarmee ze de financieringskosten van banken verklaren door met name macro-economische risico's en bankspecifieke risico's, zoals de kapitaalratio en hefboomratio van de bank, te analyseren. Bij banken met een kapitaalratio en hefboomratio die één standaarddeviatie hoger is, is de toename in financieringskosten als gevolg van een macro-economische schok twintig basispunten lager. Dit suggereert dat de nieuwe bankregulering Basel III, die een hogere kapitaal- en hefboomratio vereist, op langere termijn een sterk positief effect heeft op de financieringskosten van banken.

Galiay, A. en L. Maurin (2015) *Drivers of banks' cost of debt and long-term benefits of regulation – an empirical analysis based on EU banks*. *ECB Working Paper*, 1849.

Topvrouwen (II)

Bijna 43 procent van de vrouwen geboren tussen 1975 en 1979 hebben een hbo- of wo-diploma behaald. Van hun mannelijke leeftijdsgenoten is maar 38 procent hoger opgeleid. In dit opzicht hebben Nederlandse vrouwen de mannen op onderwijsgebied ingehaald op het gebied van

43
procent

onderwijsniveau. De jongere generatie – zowel vrouwen als mannen – kiezen steeds meer voor een economische opleiding.

CBS (2015) *Onder dertigers vrouwen vaak hoger opgeleid dan mannen*. *CBS Persbericht*, 28 september.